

महाराष्ट्र शासन

क्रमांक:-बैठक १०१८/प्र.क्र.८४/१अ,
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व
मत्स्यव्यवसाय विभाग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मादाम कामा मार्ग, मंत्रालय (विस्तार),
मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक:- २० डिसेंबर, २०१८.

**विषय :- तालुका बीजगुणन केंद्र, दौंड, जि. अहमदनगर या प्रक्षेत्राच्या गट क्रमांक १६६
मधील एकूण १७.५३ हेक्टर भौगोलिक क्षेत्रापैकी ०४ हेक्टर जमिन महसूल व
वन विभागाकडे प्रत्यार्पित करण्याबाबत.**

ज्ञापन:-

मौजे दौंड, जि. पुणे येथील कृषि विभागाच्या अखत्यारीतील तालुका बीजगुणन केंद्र, दौंड, जि. पुणे येथील ३.२० हेक्टर (८ एकर) जमिन क्रीडा संकुल उभारण्यासाठी, तसेच, ०.८० हेक्टर (२ एकर) जमिन बहुउद्देशीय नाट्यगृह/सभागृह उभारण्यासाठी अशा प्रमाणात एकूण ४.०० हेक्टर जागा देण्याबाबतचा प्रस्ताव महसूल व वन विभागाकडून सादर करण्यात आलेला आहे. तसेच, तालुका बीजगुणन केंद्र, दौंड येथील उक्त जागेच्या बदल्यात सोनवडी येथील गट क्रमांक १अ मधील ४.०० हेक्टर गायरान जागा तालुका बीजगुणन केंद्रासाठी देवू करण्यात आलेली आहे.

२. राज्यात सद्यस्थितीत एकूण १९२ तालुका बीजगुणन केंद्रे/अन्विक्षा नि प्रात्यक्षिक प्रक्षेत्रे असून त्यापैकी पुणे जिल्ह्यामध्ये ११ तालुका बीजगुणन केंद्र कार्यरत आहेत. तालुका बीजगुणन केंद्र, दौंड या प्रक्षेत्राची स्थापना सन १९५८ मध्ये झालेली असून सदर प्रक्षेत्राचा सर्व्हे नंबर / गट क्रमांक १६६ असून तालुका बीजगुणन प्रक्षेत्र, दौंड या प्रक्षेत्राचे एकूण क्षेत्र- १७.५३ हेक्टर इतके आहे.

३. राज्यात एकूण ३५७ तालुके असून तालुका बीजगुणन केंद्र/ अन्विक्षा नि प्रात्यक्षिक प्रक्षेत्रांची संख्या केवळ १९२ इतकी आहे. तालुका बीजगुणन केंद्राच्या जमिनी या तालुक्यांचा विकास होताना शहरी भागात आल्याने विविध खाजगी, व्यापारी, सहकारी, शासकीय, निम शासकीय, संस्थांकडून तालुका बीजगुणन केंद्रांच्या जमिनींची मागणी वेगवेगळ्या प्रयोजनासाठी करण्यात येत आहे. तालुका बीजगुणन केंद्रांचा उद्देश बिजोत्पादन कार्यक्रम वाढवून शेतकऱ्यांना चांगल्या प्रतीचे बियाणे उपलब्ध करून देणे, तसेच, स्थापित कृषि चिकित्सालयावर शेतकऱ्यांपर्यंत प्रगत कृषि तंत्रज्ञानाचा प्रचार व प्रसार परिणामकारकरीत्या करणे व विकसित तंत्रज्ञान जलद गतीने पोहचविणे असा आहे, ही बाब विचारात घेऊन, तालुका बीजगुणन केंद्र व कृषि चिकित्सालयाच्या शासकीय जमिनी कृषक अथवा अकृषक प्रयोजनासाठी खाजगी अथवा इतर कोणत्याही संस्थेस न देण्याचा धोरणात्मक निर्णय शासनाने दिनांक ०८ सप्टेंबर, २०११ रोजीच्या शासन परिपत्रकानुसार घेतलेला आहे.

४. तालुका बीजगुणन केंद्र, दौंड, जिल्हा पुणे येथील जमिन ही कृषि विभागाच्या ताब्यातील आहे. महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र. जमीन -२०१५ प्र.क्र.४५ ज-१, दि.०१/०६/२०१७ मध्ये शासन मान्यताप्राप्त निकडीचे सार्वजनिक प्रकल्प (Vital public project) या प्रकल्पाकरीता अन्य प्रशासकीय विभागाच्या अधिपत्याखालील शासकीय जमिनीचा आगाऊ ताबा संबंधित प्रकल्प राबविणाऱ्या यंत्रणेस देणेबाबत शासनाने दिशानिर्देश निर्गमित केले आहेत. त्यानुसार राज्य मंत्रिमंडळाने किंवा मंत्रिमंडळ उप समितीने दिलेल्या मान्यतेच्या अनुषंगाने शासनस्तरावरील प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आलेले उक्त नमूद निकडीचे सार्वजनिक प्रकल्प राबविणाऱ्या

प्रशासकीय विभागास शासनाच्या अन्य प्रशासकीय विभागाच्या अधिपत्याखालील/ व्यवस्थापनाखालील शासकीय जमिनीची आवश्यकता भासल्यास व अशा जमिनीची मागणी प्रकल्प राबविणाऱ्या विभागाने केल्यास प्रकल्प राबविणाऱ्या विभागास किंवा प्रकल्प राबविणाऱ्या विभागाने नामनिर्देशित केल्यास शासकीय/निमशासकीय यंत्रणेस संबंधित शासकीय जमिनीचा परस्पर आगाऊ ताबा जमिन धारण करणाऱ्या विभागाने संबंधित जिल्हाधिकाऱ्यामार्फत विहित कार्यपद्धतीस व अटीस अनुसरून विहित वेळेत देणे बंधनकारक राहिल अशी तरतुद आहे.

५. तालुका बीजगुणन केंद्र, दौंड येथील ४.०० हेक्टर जागेच्या बदल्यात सोनवडी येथील गट क्रमांक १ अ मधील ४.०० हेक्टर गायरान जागा तालुका बीजगुणन केंद्रासाठी देण्याबाबतचा प्रस्ताव महसूल विभागाकडून प्राप्त झाला असून सदर प्रस्तावाच्या अनुषंगाने सोनवडी येथील ४.०० हेक्टर गायरान जागेवरती पायाभूत सुविधा उपलब्ध करून दिल्यास तालुका बीजगुणन केंद्र, दौंड येथील ४.०० हेक्टर जमिन क्रीडा संकुल व नाट्यगृहासाठी उपलब्ध करून देण्याकरीता कृषि आयुक्तालयाने अनुकूलता दर्शविलेली आहे.

६. "सदर प्रक्षेत्रावरती पुढील सोई सुविधा उपलब्ध करून दिल्यास तालुका बीजगुणन केंद्रासाठी सदरचे क्षेत्र लागवडी योग्य होवू शकते- सदर प्रक्षेत्रावरती पोयटा माती भरणे, प्रक्षेत्राच्या चारही बाजूने RCC संरक्षक भिंत उभारणे, प्रक्षेत्रावर कार्यालयीन इमारत, औजारगृहे, साठवणुक गोदाम, शेततळे इत्यादींचे बांधकाम करणे, प्रक्षेत्रावर अंतर्गत वाहतूक रस्ते बांधणे, नदीपासून प्रस्तावित क्षेत्र व सद्यस्थितीतील शिल्लक राहणाऱ्या तालुका बीजगुणन केंद्राच्या प्रक्षेत्रापर्यंत पाईप लाईनची सोय करणे, विद्युत पुरवठा व इलेक्ट्रीक मोटार उपलब्ध करून देणे. सदर सोयी सुविधा संबंधित विभागाने अथवा स्थानिक स्वराज्य संस्था यांनी उपलब्ध करून देणे आवश्यक आहे."

७. महसूल विभागाच्या दिनांक ८.९.२००८ रोजीच्या शासन परिपत्रकानुसार महसूल व वन विभागाच्या परवानगीशिवाय जमीन हस्तांतरणावर निर्बंध घालण्यात आलेले आहेत, तसेच शासकीय विभागांना प्रदान केलेल्या शासकीय जमिनीसंदर्भात अशा जमिनीची शासकीय विभागांना आवश्यकता नसल्यास, त्या विभागाने अशा जमिनी, महसूल विभागाच्या सहमतीने महसूल विभागाकडे प्रत्यार्पित करणे आवश्यक आहे.

८. मा.सर्वोच्च न्यायालयातील भास्कर पिल्ले विरुद्ध केरळ सरकार या न्यायालयीन प्रकरणातील निर्देशानुसार एका सार्वजनिक प्रयोजनासाठी उपयोगात असलेल्या जमिनीचा सदर प्रयोजनार्थ उपयोग होत नसल्यास एखाद्या अन्य सार्वजनिक प्रयोजनार्थ अशी जमिन वर्ग करण्याचे अधिकार शासनाकडे निहित आहेत.

९. यानुषंगाने पुणे जिल्ह्यातील दौंड शहरामध्ये बहुउद्देशीय नाट्यगृह/सभागृह आणि क्रीडा संकुल उभारल्यास परिसरातील जनतेला फायदा होणार असल्यामुळे तालुका बीजगुणन केंद्र, दौंड या प्रक्षेत्राच्या गट क्रमांक १६६ मधील एकूण १७.५३ हेक्टर भौगोलिक क्षेत्रापैकी ४ हेक्टर जमिन जिल्हा प्रशासनाकडे हस्तांतरीत करणे योग्य राहिल या मताच्या आधारे विशेष बाब म्हणून ०४ हेक्टर जमिन जिल्हा प्रशासनाकडे हस्तांतरीत करण्याकरीता महसूल व वन विभागाकडे प्रत्यार्पित करण्याचा निर्णय राज्य शासनाने घेतलेला आहे.

१०. महसूल व वन विभागाच्या आदेशानंतर जमिन वाटप करताना जमिनीचा निश्चित कोणता हिस्सा प्रत्यार्पित करावयाचा आहे, या संदर्भात जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, पुणे यांच्या सल्ल्याने, जिल्हाधिकारी, पुणे यांनी जमिनीचे आरेखन निश्चित करून व मोजणी करून जमिन हस्तांतरणाबाबतची कार्यवाही करावी.

११. हे ज्ञापन, महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आलेले आहे. त्याचा संगणक सांकेतांक २०१८१२२०१५०१०६१७०१ असा आहे. हे ज्ञापन डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(उमेश चांदिवडे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. प्रधान सचिव (महसूल), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
२. सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
३. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
४. जिल्हाधिकारी, पुणे.
५. संचालक (निविष्ठा व गुणनियंत्रण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
६. संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
७. सर्व कृषि संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
८. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक.
९. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, पुणे.
१०. जिल्हा कोषागार अधिकारी, पुणे.
११. महालेखापाल, महाराष्ट्र - १/२ (लेखा परिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/ नागपूर.

प्रत, माहितीकरीता सादर,

१. मा.मुख्यमंत्री, यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. उप सचिव (निविष्ठा व गुणनियंत्रण), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
५. कृषि विभागातील सर्व सह सचिव /उप सचिव / अवर सचिव /कक्ष अधिकारी, मंत्रालय, मुंबई.
६. निवडनस्ती (कार्यासन १-अ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.